

AKBANK İKRAMİYELERİ

Yarım milyon LİRA

EV

PARA

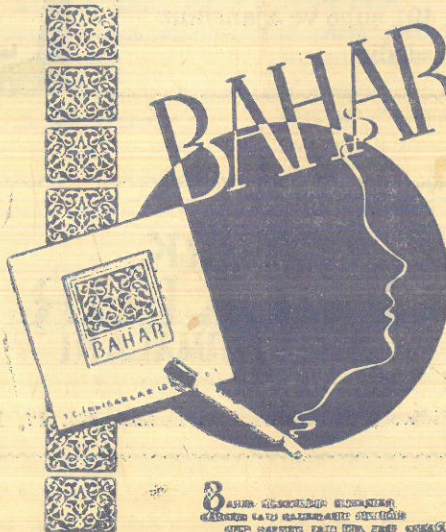
İRATLI

APARTMAN

HER 150 LİRAYA BİR KUR'A NUMARASI

HESABINIZDA HER ZAMAN İÇİN EN AZ 150 LİRA BULUNDURUNUZ

BAHAR

BAHAR MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MİLLÎ KÜTÜPHANE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
MİLLÎ KÜTÜPHANE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Millî Eğitim Bakanlığı tara-
findan gönderilmiştir.

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

İSTANBULDA ÇIKAR, AYLIK
HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Mayıs 1955

İÇİNDEKİLER:

Türk Folkloru'nun Bayramı	Ihsan HİNÇER
Dil ve Halk Bilgisi	İsmet Zeki EYÜBOĞLU
Nazar ve Nazarlık	Mehmet Halit BAYRI
«Sıfat ile Selvihan» Hükümesi	Cahit ÖZTELLİ
Tekirdağ'da Ramazan	Sâim Sami İŞÇLER
Kız Sanat Enstitüleri ve Eski Türk Kıyafetleri	T.F.A.
«Dertli ve Seyran» Dolayısıyla Cevaplara Cevap	Cevdet CANBULAT
Bir Sazsalı «İsmiyok» (I. Kısımın Sonu)	Raci DAMACI
Kasap Kâzım Ağdı	Mehmet GÖKALP
Serik Bilmeceleri	Hüsnü YILDIZ
Kırım Atasözleri (XII)	Mustafa BERKE
Bir Kırşehir Masah: Harbe Giden Sakakuşu	Veysel ARSEVEN

Hıdırellez - Bize Gelen Kitaplar

Sayı: 70

Kuruş: 25

178

SAHİBİ VE YAZI İŞLERİNİ İDARE EDEN MES'UL MÜDÜR: İHSAN HİNÇER

MİLLÎ KÜTÜPHANE
ANKARA

T. C. Ziraat Bankası

1955 Yılı

VADELİ VADESİZ TASARRUF
HESAPLARI İKRAMIYE KUTARI
GÜNÜMÜZÜN YIL OLDUĞU OKUL
ŞİMDİLİK

Bir Buçuk Milyon
Lira

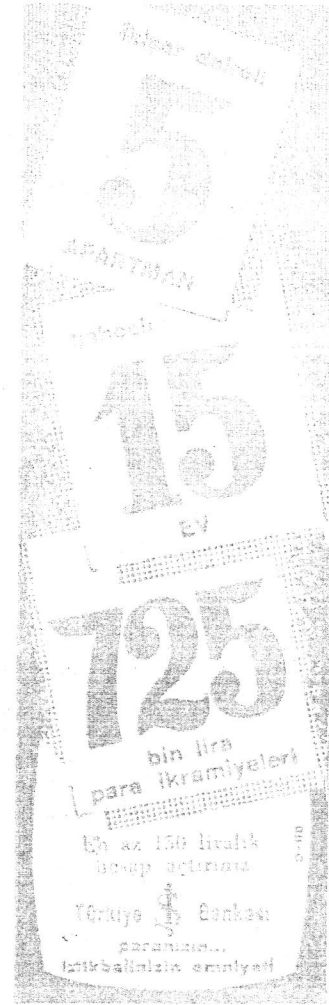
Bu planda gayrimenkuller, ziraat işletleri, seğıti ayya ve dolgun para ikramiyeleri vardır. Her çekiliş, 150 lirak vadesiz veya 250 lirak en az üç ay vadeli bir hesap açarak suret ile iştirak edebilirsiniz. Fatura izahat için 491 şube ve ajanslarımızınızda.

Her yıl 200.000.000
milyon liralık
tasarruflar için
ikramiyeler

Faizler her ay için
aylık olarak
hesaplanır.

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

Yayıncı: Kültür Bakanlığı, Ankara, 1955

No: 70

MAYIS 1955

YIL: 6 — CİLT: 3

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU: AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBULDA ÇIKAR, HALKBİLGİSİ DERGİSİ
SARIBİ VE YAZI İŞLERİ MES'UL MÜDÜRÜ: İHSAN HİNÇER

Türk Folkloru'nun Bayramı

Yazan: İhsan HİNÇER

NİSAN 1955 ayı, Türk Folkloru'na hesabına iki büyük müjde ile birlikte geldi. Yıllardanberi folklor müesseselerinin hasretini çekiyorduk. Bugün müsbet çalışmalar yapacak böyle imkânli müesseselere kavuşmak arefesinde olduğumuzu kabul ve tahmin ettirerek bu iki belirtiden birisi Ankara'da, birisi de İstanbul'da sessiz bir şekilde vücut buldu.

Mütesebbisleri içinde Prof. M. Fuat Köprülü, Hamit Z. Koşay, A. Adnan Saygun, A. Kudsî Tecer, Abdülkadir İnan, Kemal Güngör, Suut Kemal Yetkin, M. Şakir Ülkütaşır, Halil Bedi Yönetken ile Orhan Aydın'ın bulunduğu (TÜRK HALK SANATLARI VE ANANELERİNİ TETKİK CEMİYETİ) Nisanın ilk hastasında Ankara'da kurulmuş, çalışmalarına başlamıştır. İdare Heyeti Başkanlığına A. Adnan Saygun, İkinci Başkanlığa Hamit Z. Koşay, Genel Sekreterliğe Kemal Güngör, üyeliklere de M. Şakir Ülkütaşır ile Orhan Aydın seçilmiştir.

Cemiyet'in İstanbul şubesinin tesisi için temaslarda bulunmak üzere Genel Sekreter Kemal Güngör İstanbul'a gelmiş, Halit Bayrı, Eflâtu'n Cem ve bizimle görüşmüş ve Ankara'ya dönmüştür. İstanbul Şubesini kurmak yetkisi Kutsî Tecer'e verilmiştir. Ayrıca şimdilik her ilde cemiyetin birer temsilcisi bulundurulacak. Her ilde buralarda da şubeler açılması mümkün olabilecektir.

CEMİYETİN GAYESİ:

Türk Halk Sanatlarını ve Ananelerini ilmin gerektirdiği yollardan araştırmak ve değerlendirmek; Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (Unesco) nun Türkiye Komisyonu ve Unesco'nun Halk Sanatları ve Ananeleri Araştırma ve Değerlendirme Kolu olan Milletlerarası Halk Sanatları Komisyonu (Commission Internationale des Arts of Tradition Populaires (CIAP) ve aynı gaye üzerinde çalışan mümasil ilim cemiyetleri ile işbirliğinde bulunmak.

CEMİYETİN GÖREVLERİ:

Halk sanatları ve ananelerinin, başka bir deyişle etnoğrafya ve folklor mahsullerimizin sistemli bir şekilde değerlendirilmesi, bu alanda çalışan müesseselere ve şahıslarla iş birliği yapar; Halk sanatlarına ve ananelerine dair toplanan malzemenin değerlendirilmesini ve istenmesini sağlar. Bu maksatla nesriyatta bulunur.

Milletlerarası Halk Sanatları ve Ananeleri Komisyonuna dahil memleketler arasında kültürel mü-nasebetler kurmak ve Türk Kültürünü tanıtmak gayesiyle sergiler açar, konferanslar tertip eder.

Halk sanatları ve ananeleri sahasında çahsan elemanların ve mütehassısların bilgi ve görüşlerini arttırmak üzere (CIAP) a dahil memleketler arasında eleman mübadelesi yapar.

Öte yandan yine Nisanın 29 unda İstanbul'da (TÜRK HALK OYUNLARINI YAŞATMA VE YAYMA TESİSİ) kurulmuştur. Mü-essisleri Yapı ve Kredi Bankası A. Ş. Kâzım Taşkent, Kemal Türkömer, Vedat Nedim Tör, Şevket Rado, Cevat Fahmi Başkut, Adnan Saygun, Halil Bedi Yönetken, A. Kutsî Tecer, Mahmut Ragıp Gazimihal, Cevat Memduh Altar, Muzaffer Sarısözen ile Nedim Akçer'den müteşekkildir.

GAYESİ:

A) Memleketimizin çeşitli bölgelerindeki halk oyunlarını bütün özellikleriyle tesbit etmek; B) Halk oyunlarının filmlerini aldırarak ve koreografistler tarafından yapılmak; C) Halk oyun havalarının notalarını yazdırmak ve plakalarını aldırarak; D) Halk oyunları kıyafetlerini toplamak, bunlara ve umumiyetle halk oyunlarına ait tarih ve sanat bakımından incelemeler yaptırmak ve bunları yayınlamak; E) Halk oyunlarını ve kıyafetlerini sergilemek; F) Halk oyunlarının gelenek halinde yaşamasını temin misabakalar, kurslar, sergiler, törenler ve sergiler tertiplemek; G) Bu sahadaki kılavuzluk edecek elemanlar yetiştirmek; H) Halk oyun havalarının motifleri ile baki müzikleri yapılmak için teşvik etmek ve bir Türk Balesinin doğmasına çahsanlara yardım etmek; İ) Halk oyunlarımızı yurd içinde ve dışında tanıtmak ve bu maksatla aynı gayelerle çalışan yerli yabancı ve milletlerarası teşekküllerle işbirliği yapmak; J) Bu tesisin gayesi ile ilgili her türlü teşebbüslere girişmek ve yapmak.

Tesisin sermayesi 100.000 liradır. Memleketimizde ilk defadır ki bu kadar büyük bir

Dil ve Halk Bilgisi

Yazan: İsmet Zeki EYÜBOĞLU

Yurdumuzda kısa bir geçmişi olan halk bilgisi araştırmalarının günden güne artmasına karşılık kendine göre bir metoda varmayışı üzücüdür. Bunun sebebini araştırmak için işi uzatmanın derine dalmamanın yeri yoktur. Bütün varlığını halk bilgisi araştırmalarına veren «Türk Folklor Araştırmaları Dergisi» nin bu bakımdan doldurduğu boşluk unutulur gibi değildir. Bütün halk bilgisi araştırmacıları bu kendi ekme parasını ülküsü uğruna tüketen idealistin yarısı kadar çalışsa neler elde edilmez neler. Biz işin lâfçılığından öteye geçemiyoruz. Elimize geçen bir koşma, varsağı, veya buna benzer bir parça üzerinde işlemeden yeni bir şair bulduk diye basıyoruz yaygarayı. Şöhretin avcılığını yapmaktan başka düşüncemiz kalmıyor. Şiir mi şiir, son kıtasında yeni bir ad var mı var. Hemen yeni bulduk der geçeriz. Bu yavan, yaygaracı bilgiler dil kültürünün yokluğundan ileri geliyorlar. Anadolu halk bilgisi araştırmacısının en önce gördüklerini gözebilmesi için bileceği şey üzerinde çalıştığı konunun dilidir. Bizde dil ve ağız zaman ve yere göre sık sık değişir. Bir köyün ağız ötekine uymayabilir. Söz gelişi Adile Sultan diye bir kadın şair varmış, bir de halk şairi Adile varmış, kabul. Doğdukları yer de şura veya bura imiş, o da kabul. Bunların üzerinde şüphe toplanmış oluyor. Şimdi yapılacak iş: Adile Sultanın halk tarzı şiirlerinde kullandığı kelimeleri tesbit edelim. Onun doğup büyüdüğünü sandığımız yere gidelim. Orada

sermaye ile folklorumuzun bir subesini kucaklamak mümkün olacaktır.

Türkiyede şimdiye kadar folklor sahasında zaman zaman çok faydalı çalışmalar yapan ve halen de mütevazı bir şekilde çalışmasına devam eden (TÜRK HALKBİLGİSİ - FOLKLOR DERNEĞİ) nden başka derneklerin ve tesislerin de faaliyete geçmesi, büyük bir ihtiyacın neticesidir. Bizim gibi kararınca kararınca Türk folklor ve etnografyasına hizmet etmek isteyenlerin zevinci, bu yeni kuruluşlar ve hareketler karşısında derin o nisbette de sonsuzdur. Şimdi daha müsterih ve mes'ut çalışmaların neticesini bekliyoruz. Dergimiz her iki teşekkülün çalışmasını bütün imkânlarla desteklemeyi bir vazife olarak kabul edecektir.

Her iki folklor müessesesini kuramları hararetle tebrik ederiz.

dil bakımından bir araştırma yapalım. Kelimelerin mâna ve kavramları birbirini tutuyor mu, tutuyorsa iş kolaylaştı demektir. Tutmuyorsa zaten mesele yoktur. Bunun yanında bir de çağın dil özelliği vardır, onu da iyiden iyiye öğrenmek gerek. Çünkü edebiyat folklorunun ana direği dildir. Söz gelişi elimize şöyle bir türkü geçse.

Şu dağın oylumuna
Kuş konar yaylımına
Gel hakkımı helâl et
Geldik yol ayırımına

Acaba bu nerede söylenmiştir. Yapılacak iş hemen kelimeler üzerinde durmaktır. Oylum, yaylım, ayırım sözleri hangi ilde kullanılır. Bu il İstanbul, Ankara, Adana olmaz, çünkü oralarda ayırım denmez fark denir, oylum denmez vâdi, yamaç denir. Yaylım denmez, mer'a, otlak denir. Araştırmayı ilerletince bu üç sözün de Kayseri köylerinde kullanıldığını öğrenmiş oluruz. Öyle ise bunu söyleyen Kayserilidir. Kaldı söylendiği çağ. Onu bulmakta araştırma metoda uygun olursa kolay. Dil zamanla birlikte değişir, kelimeler yeni yeni anlamlar kazanır. Bu türküdeki kelimeler ne anlatıyor ve mâna dile ne zaman girmiştir. Bu sözlerin yapısı değişip aldıkları yeni durum onu açıkça gösterir. Denilecek ki türkü söylendikçe değişir, yayılır; mahallini değiştiren ifade de kendiliğinden değişir. Doğru amma bütün kelimeler değişmez ki değişirse başka bir türkü olur, o zaman da işi mukayeseli folklor araştırmalarına bırakmak gerekir, bizde bu yapılmadan gelişmiş boş yersiz iddialar ileri sürülüyor. Adileler bir midir, ayrı midir bunu anlamak kadar kolay bir iş yoktur.

Hemen şiirlerdeki kelimeleri, kavramları karşılaştırıp incelenmeli. Bir şair kullandığı kelimeye ancak zamanın gereğince mâna verebilir. Yaşadığı çevrenin dışına kolay çıkamaz folklorcu biraz da dilci filozof olmalıdır.

Bunun dışına çıkınca iş ciddi ve ilmi olmakta uzaklaşır mahalle dedikodusuna döner.

Ben öyle birbirini tutmaz şiirler gördüm

Nazar ve Nazarlık

Yazan: Mehmet Halit BAYRI

Başta «İnsan» olmak üzere bütün canlı yaratıkların bunların dışında kalan maddi veya manevî büyük veya küçük her türlü değerlere karşı, her hangi bir kimsenin ihtiras ve hasetle tutuşmuş yirtıcı gözlerle, daha doğrusu, mahrumluğun yüreğini kemiren kinli ve acı ateşle hakmasından doğan kötü sonuçların hepsine birden halk «Nazar değmek» adını verir.

Eskilerin «isabet-i ayın» dedikleri bu kötü sonuçları bugün «Göz değmek», «Göze uğramak» tâbirleriyle de ifade edenler vardır.

«Nazar değmek» den veya «Göze uğramak» dan her felâket doğabilir. Yukarıda işaret ettiğimiz gibi, nazar değenler, yalnız insanlar değildir. Ev, toprak, ağaç, çiçek, eşya ve hayvanlar da nazara uğrayabilir.

İstanbul halkının inancına göre «Nazar» pek korkunçtur. İnsanı mezara, hayvanı kazana sokar. Halk arasında söylendiğine göre Peygamberimiz yakınlarından birkaçı ile birlikte bir mezarlık önünden geçiyormuş, birdenbire durarak yanındakilere:

— Şu mezarlıkta kaç kişi yatıyorsa, mutlaka yarısından çoğu nazardan ölmüştür, buyurmuşlar.

Canlı ve cansız herşeye nazar değdiği gibi, herkesin de nazarı değebilir. Fakat en çok nazarı değenler, sarı saçlı ve mavi gözlü kimselerdir.

Nazara karşı İstanbul halkının ötedenberi ilk başvurduğu tedbir tütsüdür. Tütsü, nazardan korunmak isteyenleri veya nazara uğradığı sanılanları bazı muayyen maddelerin dumanına tutmaktır. Tütsü için kullanılan maddeler şunlardır:

ki, öyle türküler dimledim ki aralarında en aşağı yüz yıl fark olduğu halde aynı adama mal edilmek istenmiştir. Karacaoğlana, Yunus Emreye yükletilen şiirler bunların arasında en önde gelenlerdir. Aşık Paşayı Yunus, Yunusu Aşık Paşa yapmayan mı kaldı. Yunusun yokluğuna bile inananlar gördük.

Bu acı sonuçlar bence dil kültürünün olmayışından ileri gelmektedir. Ey dilci, feylesof, tarihçi olup sağlam bir sisteme dayanan folklor araştırmacısı, sen neredesin? Türk halk bilgisinin o el deymemiş dünyalarca zengin hazineleri seni bekliyor!

1 — Üzerlik, görekotu, kuru karanfil, Kâbe süpürgesi, günlük (hepsi bir arada).

2 — Tuz, biber, soğan ve sarımsak kabukları, mavi kâğıt parçası (hepsi birden).

3 — Nazarı değdiğinden şüphe edilen kimsenin saçından, elbisesinden, ayakkabısından gizlice alınan birer parça (hepsi birden).

4 — Nazara değdiğinden şüphe edilen kimsenin yalnız elbisesinden veya yalnız ayakkabısından gizlice alınan birer parça (ayrısı ayrı).

5 — Yalnız tuz, yahut üzerlik.

6 — Nazarı değdiği kimsenin oturduğu evin sokak kapısı eşiğinden kesilen yonga.

Yukarıda gösterilen altı tertipten her hangi biri ateşe atılır, nazara uğradığı sanılan kimsede, hasıl olan dumanın üstünden atlar, ayrıca başını, kollarını, ayaklarını dumana tutar. Yürüyemiyen çocuklar, annelerinin kolları arasında tütsülenir.

Üzerlikle veya arasında üzerlik bulunan tertiple tütsü yapılırken, tütsüyü yapan:

Üzerliksin havasın
Her dertlere devasın
Ak göz, kara göz,
Mavi göz, yeşil göz,
Sarı göz, leilâ göz,
Hangisi nazar etmişse
Onların nazarını boz.

Sözlerini çabuk çabuk söyler. Yahut bu sözlerin yerine:

Elemtere fis
Kem gözlere şiş
Üzerlik çatlasın,
Nazar eden patlasın,

Denir.

İstanbul halkı, üzerliğin her derde deva olduğuna inandığı için bu ot her yerde satılır ve kolaylıkla tedarik olunur. Bununla beraber eskiden hemen her evde bir üzerlik kutusu ve bunun içinde her halde bir miktar üzerlik bulunurdu.

Nazara uğramaktan ileri geldiği sanılan hastalıkların giderilmesi için kurşun dökürmek te âdetti. Kurşun bu işde denenmiş ocaklı ve izinli ihtiyar kadınlar tarafından dökülür. Ocaklı demek, kurşun dökücünün daima

bu işle uğraşmış bir aileye mensup olması izinli demek de bu aileden kendisinden önce kurşun dökücülük yapan kimseden kurşun dökmek için izin (destur-el) almasıdır. Ocaklı ve izinli olmayanlar, kurşun dökücülük yapamayacakları gibi yaptıkları farz edilse bile bu gibilerin kurşun dökmesinden fayda umulmaz.

Kurşun dökmenin kendine mahsus yolu ve geleneği ve bu hususta kullanılan bazı malzeme vardır. Kurşun dökmek için gereken âletler: Kurşun eritecek madeni bir kepçe, su koy- mağa mahsus madeni geniş ve derince bir tase, hastanın üzerine örtülecek kalınca bir peştemal, 250 - 300 gram ağırlığında kurşun külçesinden veya parçalarından ibarettir. Bu malzeme-yi bir sepet veya torba, yahut torba, yayut çanta içinde kurşuncu kadın beraberinde getirir ve işini bitirdikten sonra bunları toplar ve tekrar götürür.

Kurşun şu suretle dökülür: Külçe veya parçalar halindeki kurşun, madeni gür kurşun kepçeye, kepçe de ateş üzerine konulur. Kurşun eridikten sonra hastanın başı ve vücudu peştemalla örtülür. Madeni tase su konulur, kurşuncu kadın erimiş kurşunu havi kepçeyi sağ eline, su tasını sol eline alır. Erimiş kurşunu önce hastanın başı üstündeki su dolu tase bir- denbire boşaltır. Kurşun dökülürken kurşun dökmenin besmele çekmesi «Benim elim değil. Aysel Fatma anamızın eli» demesi usulden- dir. Bundan sonra kurşun kepçede tekrar eri- tilir, bu defa hastanın göbeği üzerinden tasta- ki suya dökülür, bu da bitince bir daha eriti- len kurşun hastanın ayakları üzerindeki tase dökülür. Nihayet hastanın yattığı odanın sağ köşesi ile oda veya sofa kapısının eşığı üze- rinde de kurşun dökülmesi tekrar edilir. Bu iş tamam olunca kurşun dökülen tasdaki sudan

bir kaç yudum hastaya içirilir. Aynı sudan hastanın alınına, bileklerine ve avuçlarına ve ayaklarının altına sürülmesi de âdettir. Bazı kurşuncu kadınların kurşun döküldükten son- ra hastayı oda kapısı eşliğinden üç defa atlat- tıkları görülmüştür. En sonunda kurşun dö- külen suya bir miktar ekmek doğranır, bu ekmeğe dört yol ağzında köpeklere verildiği gi- bi, tastaki su da bir köşeye serpilir.

Erimiş bir halde su tasına dökülen kur- şun tasta ve su içinde sertleştikten sonra tek- rar eritilmeden önce kurşuncu kadın tarafın- dan tetkik olunur. Kurşun külçesi fazla kirli ise nazarın şiddetine hükmedilir. Külçe üze- rindeki kırıklıklar arasında parlak ve temiz bir parçaya tesadüf edilirse, hastanın yüreği temiz olduğuna ve hastalığının çabuk geçece- ğine inanılır.

Kurşun dökülmesi yerine bazı da hasta- nın başı, göbeği ve ayakları üzerinde ateş sön- dürülür.

Ateş söndürmek, iyice yanmış bir kömür parçasını mangaldan alarak su dolu bir tase atmaktan ibarettir.

Nazara uğruyanları kurtarmak için İstan- bulda ötedenberi baş vurulan bu tedbirlerden başka, doğrudan doğruya nazardan korun- mak, nazara uğramamak maksadile baş vu- rulan esaslı bir tedbir de vardır ki, bu tedbir, nazarlık kullanmaktan ibarettir. Nazarlığın esası mavi boncuktur. Tek ve iri bir mavi boncuk nazarlık yerini tuttuğu gibi, üçgen, dörtgen, pençe ve üstüvane şeklide küçük mavi boncuklardan yapılmış nazarlıklara da sık sık raslanması kabildir. Bunların dışında nazar değmesini önleyecek bazı duaları ihtiva eden muskalar üzerine gümüşten dökülmüş küçük kurbaga ve pabuç şekilleri bağlandığı ve bunların da nazardan korunmaya yaraya- cağının ısrarla söylendiği daima işittir. Na- zarlık, erkek çocukların omuzlarına, kız çocukların, başlarına ve göğüslerine, büyüklerin de görülmeyecek bir tarafına ilştirilir. Bina- ların, bağ ve bahçelerin nazardan korunması arzusile alınan tedbirlerden burada bahsetme- ye lüzum görmüyoruz.

Şifai ile Selvihan Hikâyesi

Yazan: Cahit ÖZTELLİ
Mersin Lisesi Edebiyat Öğretmeni

Konya'da «Eski eserleri sevenler derneği» tarafından çıkarılan «Anıt» dergisinin (sayı 12. 1949) u «Şifai ile Selvihan Hikâyesi'ne tah- sis edilmiş. Konya Müzesi eski müdürü M. Ze- ki Oral, bir yazmada bu hikâyeyi bulmuş. Çünkü 1279 hicri tarihi varmış. Gerçekten de hikâyenin geçen yüzyılın ikinci yarısından da- ha eski olmadığı dilinden ve üstübundan an- laşılmaktadır. Yoksa Ankara Radyosunun halk şii- ri saatinde bu hikâyeyi anlatırken söylediği gibi, Selçuk hükümdarlarından Alâüddin za- manında geçmiş bir olay gibi sonuç çıkarmak yanlıştır. Esasen hikâyenin aslında Anadolu ile ilgisi yoktur.

«Şifai ile Selvihan», orta ve doğu illeri- mizde söylendiğini daha önceden bildiğimiz bir halk hikâyesidir. İlk önce 1933 yılında Deh- ri Dilçin tarafından yayınlanan «Çankırı Ma- salları» ile yazıya geçmişti. İkinci defa, bir yazmada bulunarak ve muhakkak ki daha doğru olarak bastırıldı. Çünkü sözlü gelenek- ten alınan her metin az veya çok aslından ay- rıdır. Bu bakımdan Zeki Oral'ın metni, man- zumeler bakımından daha çok değer taşımak- tadır.

«Şifai ile Selvi», konu ve yapı bakımın- dan «Kerem ile Ash» «Âşık Garip» gibi ünlü halk hikâyelerinin basit bir taklididir. Önce Selvihan'ı alamayan Şifai'nin uzun uzun gez- meleri, bu arada sazı ile şiiirler söylemesi, so- nunda sevdiğine kavuşması... Hikâyenin orta derecede bir sanatçı elinden çıktığı belli. Şiiir- ler içinde kuvvetli denebilecek bir tane bile yok. Zaten bütün hikâyenin yazmaya tam olarak geçmesi de, halk şiiirinin çok zayıfladığı bir çağda meydana getirildiğini gösterir. Halk hikâyelerinin yazıya geçmesi hep 19. yüzyılın ikinci yarısına raslar.

Şifai hikâyesi, halk hikâyeleri inceleme- lerine yeni bir şey katmıyor. Yalnız, sanat ba- kımından değerli eski hikâyelerin, son devir- lere nası taklit edildiğine güzel bir örnek vermiş oluyor.

Sayın Zeki Oral, hikâyeyi çünkü bulunduğu gibi kopya etmiyerek, nesir kısımlarına ken- dilüğinden katmalar yapmış, memleket adla- rını değiştirmiş. Olay Nişabur'da başladığı hal- de, Anadolu'ya nakledilerek Tokat'ta başlatıl-

mış. Böylece Doğu'dan Batı'ya herşey değiş- miş oluyor. Zeki Oral bunu «Memleketimizi bilhassa Selçuk eserleri bakımından tanecek bir kültür filmi malzemesi olarak» ve «Bu millî hikâyenin bir gün filme alınması düşü- nüldü. Konyaya bazı eklemeler yapılarak To- kat, Sivas, Kayseri, Niğde, Aksaray, Konya, Kubatâbat gibi Selçuk medeniyetinin mütekkâ- sı olduğu muhitler içine alındı. Hikâye kaha- ramaına o yerlerin tarih ve sanat eserleri gez- dirildi. Bu suretle talebe ve halkımıza ve mem- lekete gelecek turistlere emniyetle gösterilme- si mümkün ve pek faydalı bir film mevzuu ha- zırlandı.» (s. 2) diyerek niçin yerleri değiştirdiğini açıklamış oluyor. Zeki Oral'ın böyle bir propaganda amacıyla da olsa, metni değiştirmesini doğru bulmadığımızı saklamayaca- ğız. Yazmadaki metni olduğu gibi yayınlama- lı idi. Sonradan böyle bir propaganda fil- mi yapmak için böyle filmler hazırlanması gerekince, ona göre bir senaryo meydana getirilirdi. Yurdumuzu tanıtmak için böyle film- ler yapmak güzel bir davranış olur. Fakat bi- lim açısından, yazmalara geçmiş bir metni de- ğiştirmek doğru değildir. Hiç olmazsa öteki değişen yerleri, yer adlarını, Nişabur'da oldu- ğu gibi not olarak bildirmek ihmal edilmeme- li idi. Böyle yapılmadığı için hikâyeyi gereği gibi incelemek mümkün olamıyor.

Hikâyenin baş tarafına konulan kısa ön- sözden öğrendiğimize göre «Konya ve Niğde illerinin köy ve kasabalarında bilinen ve söy- lenen bir hikâyedir.» «Müellifinin Bor'un Ortaköy bucağından olduğunu söyleyenler var- dır.» Bu kayıt ta gösteriyor ki yukarıda söy- lediğimiz gibi, hikâye yenidir. Müellif ve yer göstermek başka türlü açıklanamaz.

Hikâyenin içine serpilen manzumeler kurk- tanedir. Fakat Âşık Mehmet Yusufoglu'ya ait manzume (s. 14) yazmada olmayıp, yine propaganda için sonradan Z. Oral tarafından katıldığı sanıyorum. Bu gibi katmalar ve değiştirmeler, işaret edilmediği için hikâyeyi edebiyat ve folklor yönünden incelememize imkân bırakmıyor. Manzumelere katmalar yap- mak mümkün olmadığı için olduğu gibi alın- dığına şüphe yoktur. Bu manzumelerin dili, gü- nümüzün halk şiiirlerinin diline çok benzediği.

Adapazarı Öğretmenler
Yardımlaşma Derneği'nin
çıkardığı aylık

DERNEK

Meslek, Sanat, Fikir Dergisi'ne
abone olunuz.

Abone Ad: Adapazarı Öğretmenler
Derneği.

Yıllık Abonesi: 9 Lira.

Tekirdağ'ında Ramazan

Yazan: Sâlim Sami İŞÇİLER

Tekirdağ'ında Ramazan geldiği zaman herkesin yüzü güler. Yalnız nurlu yüzü ihtiyarların değil, sokakta toz toprak içinde oynamaktan yemek yemeğe vakit bulamayan küçük çocuklara kadar herkes sevinir.

Gece yarısı sokak sokak davulcular dolarsın, dındaşlarını uyandırır ve onları sahur vakitinin geldiğinden haberdar eder. Davulla beraber herkes uyanır. Kalkar. evinde varsa Allah ne veriyse pişirir, yahut akşamdan ayırdıklarını yer, On bir ay geceleri dinlenmeye alışmış bacalar önce istemiyerek sonra coşkun bir istekle tüterler Bundan da o evde yemek piştiği anlaşılır. Zengin, fakir, kim olursa olsun, herkes gücünün yettiği kadar çeşitli yiyecek temin eder ve köşesinde bulundurur.

Sahurla başlayan oruç akşamleyin minarelerin kândillerle donanmasına kadar devam eder. Bu böyle otuz gün tekrar edilir. Neş'e ile bozulan oruçtan sonra bahçe toplantıları yapılır, eğer hava iyi olmazsa herkes evine çekilir ve Allah'a daha böyle günler göstermesi için dua ederler.

Teravih vakti, oruç tutanlar sokaklara dökülür, cami yolunu tutarlar.

Altı caminin hepsi de ayrı ayrı kalabalıktır. İçerde yer kalmadığı zamanlar halk cami

eski benzetme ve mazmunlar hiç kullanılmadığı, kafiyele eski hikâyelerden alındığı için, yukarıda da işaret ettiğimiz gibi hikâyeyi yüz yıldan öteye götürmeye imkân yoktur. Esasen cöngün yazılış tarihi de bu düşünceyi kuvvetlendiriyor. Hikâyenin kadın kahramanının adı 17. yüzyılda meydana çıktığı kesin olarak tahmin edilen «Emrah ile Selvihan» dan alınmış olması da ayrıca dikkatli çekiyor. Zaten 19. yüzyılda meydana getirilen, müellifleri belli olan ve olmıyan hikâyelerde, bu ad aşırma hali umumdur. Sözlü geleneğin zayıfladığı yerlerde folklorik edebî verilerin her kolunda bu durum görülür.

Zeki Oral, derginin ikinci sayfasındaki yazısının sonunda «Temsil ve terceme hakkı mahfuz kalmak» şartını ileri sürdüğü halde, kendisinden bir şiir atılmak ve bir iki cümle ile bazı önemsiz sözlerin değiştirilmesi ile aynen kopya edilerek, hikâyenin bir kitabevi tarafından bastırıldığını görüyoruz. Kitabın ka-

avıullarında namaz kılar. Bunlardan en fazla Mimar Sinan tarafından yapılan ve Paşa Camii adlı cami kalabalık olur. Ve bu hepsinden büyüktür. Orta Cami ve Eski Cami bunu takip ederler. Bunların bahçeleri de içleri kadar kalabalık olur. Yer bulamayanlar ya Yusuf Ağa Camiine, yahut da Hasan Efendi Camiine giderler. Bu son iki camie ekseriya civarlarındaki sokakların kadınları gelir. Diğer camiler çok kalabalık olduğu için bu mahallelerin kadınları yakınılarındaki camilere giderler. Yeni inşa edilen Çiftlikönü Camii de Tekirdağ halkını içinde toplar. Çünkü Çiftlikönü semti şehrin camilerinin toplu bulunduğu muntıkaya uzaktır.

Teravihten çıktıktan sonra herkes evleri ne dağılmaya başlar. Fakat şunu unutmamalıdır ki cadde kenarında sıralanan limonata, dondurma satıcıları ancak bu zaman günlük kazançlarını temin ederler.

Ramazanın onuncu gecesi sokaklar davul sesleriyle dolar. Her davulcu kendine ait evlerin kapıları önünde davul çalar, para toplar. İşte o zaman çocuklar daha gelmeden bayram ederler. Hepsini sevinir, davulunun etrafını sarar neş'e içinde cıvıldaşırlar. Davulcular mâniler düzer ve onları her git-

pagında «Derleyen» kaydının olması, halktan dinleyerek yazıldığı intibasını uyandırmak, kopyayı gözden kaçırmak içindir. Şiirler aynı sayıda ve hiçbir değişiklik yok. Bu kitabı da incelemeye kolaylık olsun diye okurlara haber verelim: **Şifai ile Selvihan, Derleyen Ayşe Gül, Bozkurt Kitabevi, 1953 - İstanbul.**

Derleyen bayan Ayşe, sanıyoruz ki Zeki Oral'dan kopya etmediğini iddia edemez. Ederse aksini ispat etmek pek kolaydır. Biz şimdilik bu cihete dokunmıyacağız. Yalnız şurasını söyleyelim ki başkasının emeğini kendine maletmek en hafif anlamıyla saygısızlıktır. Bilmiyoruz, Zeki Oral'ın bu kitaptan haberi var mı? Eğer sahibinden müsaade alınmış ise, bu cihetin de ayrıca belirtülmesi kanun ve nezaket bakımından şarttır. Halk kitapları basan kitabeveleri her zaman böyle aşırmaları yapmaktadırlar. Bu kanuna ve ilim anlayışına aykırı duruma son vermenin zamanı gelmiştir, sanıyoruz.

ARAŞTIRMALARI

tikleri kapı önünde değişik şekilde tekrar ederler.

Davulcu, Ramazanın yirminci günü de para toplar. Nihayet dört gözle beklenen bayram gelir. Sabah namazına yine davulcu kaldırır. Herkes istediği camie gidip namazını kılar. Bir ay her namazda halka vaiz veren imamlar, o tatlı vaizlerini tekrar ederler. Namazın bitmesi ve caminin dağılmasıyla herkes evine döner. Sabah kahvaltısında, yapılan tatlılar, ve yemeklerin bir kısmı neşe içinde dualar edildikten sonra yenir.

Kahvaltı da yapıldıktan sonra en ilk ev içinde el öpme, bayramlaşma merasimi yapılır. Sonra küçük çocuklar ev ev gezer, el öper şeker, para toplarlar. Fakat bu paralarını az sonra bayram yerine gittikleri zaman harcarlar. Bitinceye kadar canlarının her istediğini alırlar. Dönme dolaba, salıncağa, atlı karınca, ya biner niyet çeker, otobüsle gezerler

Sıra sonunda yine bir ay her gece davul çalan davulcuya gelir. O bütün neş'esiyle yola düzülür. Bu sefer, tek değildir. O, davulunu gümlerirken yanındaki bekçi veya yardımcı da elinde, mendil, havlu, bayrak ile süslenmiş uzun bir sopayı tutar, verilen bahşişleri alır.

Davulcu serbest makamdan bestelediği mânileri okurken davulun tokmağı da deri üzerine güm güm... iner. Davul sesini duyanlar kapı dışlarına çıkar, dinlerler. Para, ya kendi ellerinde yahut çocuklarındadır. Davulcunun fazla çalması için geç verirler.

Mâniler her zaman değişir. Fakat bir kaç mâni vardır ki tekrarlına tekrarlına artık ezberlenmiştir. Bir kapıda okunan mâni komşu kapıda okunmaz. Bu âdettendir.

Şimdi burada davulcunun davulu istirahat ederken söylediği bazı mânileri biz de tekrar edelim

**Besmeyle çıktım yola,
Selâm verdim sağa sola,
Benim saadetli efendim,
Bayramın mübarek ola...**

**Davulumu aldım ele,
Koyuldum neş'eye yola,
Bir ay oruç tutan dostlar
Bayram size kutlu ola.**

**Davulum güm güm öter,
Ramazanla yıl biter.**

**Davulcu çok bayramlar
Size Tanrı'dan diler**

**Bayramı müjdelerim,
Mübarek olsun derim,
Davulumu sevinçle
Kapıda gümleririm.**

**Sabah namazı kıldım,
Müminler yola yayıldı,
Bayramınız kutlu olsun,
Bir aylık oruç tutuldu.**

**Kapı kapı gezerim,
Neş'enizi sezerim,
Bu bayram kutlu olsun
Bütün herkese derim...**

Bunları kendi bestesi üzerinden okurken bazıları para vermekte gecikirse başka bir mani okur. İnsan o zaman vermek için acele eder.

**Kapıda davulcu var,
Davulunu hep çalar,
Bekletmeyin dostların
Gezecek çok kapım var.
Kapınızda davul kaldım,
Öncekinden para aldım,
Haydi dostum çabuk olun,
Tam on bir ay sızsiz kaldım.**

Bu mâniler de okunduktan sonra parasını alıp başka kapıya gider. Orada da davulunu gümlerime başlar. Çocuklar da arkasında karışık olarak, kendi düzdükleri bir maniyi okurlar.

**Bayram geldi, hoş geldi,
Tatlı kaba hoş geldi,
Sokağa, davul çalan
Tokmaklı sarhoş geldi...**

Davulcu sokakları gezdikten sonra davulunu onbir ay sonraki çalışma için evinin bir köşesine dinlensin diye asar.

Tekirdağ'ında Ramazan geldiği zaman küçükten büyüğe kadar herkes sevinir. Yaşlılar bir yıl daha yaşayıp bu Ramazanı da gördükleri, küçükler davulcuya bağırdıkları için sevinirler. Velhasıl Ramazan kucakla neşe toplayıp gelir. Yaşlılar Tanrı'ya bir Ramazan daha görmeleri için dua ederler. Küçükler başka bir bayramın gelmesini dört gözle beklerler.

Ramazanda bazı yerlerde top sesleriyle inliyen gökler, Tekirdağ'ında hâlâ davulların sesleriyle perde perde açılır.

Kız Sanat Enstitülerimiz ve Eski Türk Kıyafetleri

GEÇEN SENE AMERİKA'DA BÜYÜK İLGI TOPLAYAN BEYOĞLU OLGUNLAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ TARAFINDAN HAZIRLANAN TÜRK KUMAŞ VE MOTİFLERİNDEN İSTİFADE EDİLEREK MEYDANA GETİRİLEN İKİ ÖRNEK.

Son yıllarda Kız Sanat Enstitülerinin çalışmalarında «Eski Türk Kıyafet ve Eşikleri» ni yeni rop, buluz ve gece elbiselerle tuvaletlere özellikleriyle birlikte uygulamaları, onların motif, kumaş ve renklerinden istifade etmeleri dünya çapında ilgi toplamak tadır.

Türk kumaş, motif ve desenleri, Ame-

rika ve Avrupa modalarına bile tesir etmektedir. Geçen sene Karagöz'ümüzün rop de-seni olarak bütün Amerikayı sarması, bunun en güzel bir delili değil midir.

Kız Sanat Enstitülerimizin ve Olgunlaş-tırma Enstitüsü'nün bu seneki defilelerinde de bu hususlara geniş bir ehemmiyet verildiğini görmekteyiz.

«Dertli ve Seyrani» Eseri Dolayısıyla

Cevaplara Cevap

Yazan: Cevdet CANBULAT

Sayın Öztelli'ye.

«Dertli ve Seyrani» adındaki kitabınızı eleştirmem sizi çok üzdü. Çok kırıcı cevabınız, bu alandaki öfkenizin gerçeklerle ilgili olmayan bir tezahürdür. Doğrusu sizden daha olgun bir anlayış beklenirdi. Fikirlerinizde yanlışlığınızı yüzde yüz, öfkeli öfkeli iddia ediyorsunuz. «Einstein» bile hayatında yüzde doksan dokuz yanlışlığını söyler...

«Tenkit gibi görünen, fakat hakikatte hiçbir değeri bulunmayan, esaslı bir incelemece dayandıran» yazım, ruhunuzda fırtınalar estirdi. Neden? Yazım için «ciddiye alınmaz» dediğinizde göre, yoksa şaka mı ediyorsunuz? Bir zamanlar bir kitabım hakkındaki güler-yüzlü yazınıza bir övgü mü bekliyordunuz?

«Saz şairlerinden anlayan iki ilim adamı, tenkitçinin yanlışlarını ortaya koymuş» diyorsunuz. Ama, Allah için öfkenize kapılmadan tarafsız olarak bir daha düşününüz, inceleyiniz; benim savduğum fikirlerin hepsi yanlış mıdır? Aksine sizin kitabınız, yine diyorum ki, çok aceleyle gelmiş ve yanlışlarla doludur...

Sayın Dizdaroğlu'nun cevabı için de, «Bana yöneltilen ithamları teker teker çürütmüştür» diyorsunuz. Ortada çürütülmüş bir fikir varsa, o da kendi kendinize çürüttüğünüz kendi fikirlerinizdir. Kitabınızdaki 23 numaralı şiirin son mısraını:

Yazınçılar deftere «divane bent

şeklinde göstermediniz mi? O halde, buradaki «divane» yi siz de (deli-kaçık) anlamına kabul ettiniz. Bu mısradan başka türlü bir anlam çıkarmak mümkün mü? Halbuki, benim yanlış dediklerime bir kulp takmak çabasını göstererek «divane» yi «divan» diye iddia eden Sayın Dizdaroğlu'nun siperinde fikir de-ğiştirdiniz. Benim fikrimle beraber kendi fikrinizi de çürüttünüz!.. Bu neden gerekti?

Yine kitabınızdaki 19 numaralı şiiri, sayın Dizdaroğlu 4-4.3 olarak iddia ediyor. Sayın Behçet Kemal Çağlar da, Haşim Nezihi Okay'ın kitabı için yazdığı yazısında bu şiiri de ele almıştır. Dikkat buyurunuz, 4-4.3 mü, yoksa 6.5 mi? İkinci dördülsünün son mısraı, sizin kitabınızda olduğu gibi,

Benim ile merhabah tath yâr

şeklinde mi, yoksa;

Benim ile mercimeği taşlı yâr

şeklinde mi? (Bakınız: Türk Folklor Araştırmaları: Sayı: 69).

Daha sonra, Dertli'nin anası ve karısının isimleri kitabınızda yanlış mıdır, değil midir? Dertli'nin köyü Reşadiye midir, Şah-nalar mı? «Çok şükür ki, bu yanlışlığı kabul etmek lütuftarlığında bulundunuz».

Neyse, kitabınızdaki yanlışları yine burada teker teker saymayım. Esasen bu yanlışları sizinle Sayın Dizdaroğlu'ndan başka herkes anlamış bulunuyor. Bolu'da ve Düzc'e'de Dertli üzerinde çalışan ve değerli etüdler meydana getiren kişilerin olduğunu da size haber vereyim. Biz elele verdik, yerinde arayarak, esaslı kaynakları elde ederek fikirlerimizi ortaya koyuyorduk. Ara cümle: (Dertli'nin mezarı da köyünün tam karşısında, Reşadiye -Gerede yolu üzerinde yükselmektedir; haber veririm).

«Benim yazdıklarım arasında başka yerde bulunmayan kendi yargılarım da vardır. Ancak bunların farkına varmak sayın tenkitçi için nezaket gösterdiniz, güçtür» buyuruyorsunuz. Yargılarımızın pek kuvamsız olduğunu görüyorum. Kitabınızı eleştirmeden önce, senelerden beri mektuplarımızla türlü iltifatlara boğduğunuz âciz, ne çabuk değerini kaybetti?

Dertli hakkındaki bibliyografyanın ancak yarısını gösterdiğinizi söylüyorsunuz. Niçin hepsini göstermediniz?

Başka yerde çıkmamış diye övündüğünüz 29 numaralı şiire gelince; haber vereyim, bu şiir de birçok cönklerde ve hatta Dertli'nin yazma bir divanında vardır. Sizin «pek genç... Ne çamlar deviriyor...» diye ağrısa-dığınız Hacı Mehmet Dertli, bu şiiri bana ez-bere bile okudu. Daha ötesini de arz edeyim. Bu şiiri bakınız, Dertli, nerede, ne zaman ve nasıl söylemiştir:

Bir cuma günü, cuma namazı sırasında, halk camiye girerken Dertli Gerede'de Balçı Osman'ın kahvesinde -camiye yakın, oturmuş saz çalıyor. Gerede'nin okumuş yazmış kişilerinden Hacı Abdurrahman Efendi Dertli için:

— Hele şu adama bakın, mübarək cuma vakti, halk mescide girerken oturmuş

6 MAYISTA HİDİRELLEZ (Hızır Hıyas), MEMLEKETİMİZİN HER TARAFINDA BÜYÜK SENLİKLERLE KUTLANIR. HALK ÇOLUK VE ÇOCUKLARİLE MESİRE YERLERİNE AKIN EDER. YUKARIDAKİ RESİDE BÖYLE BİR GÜNDE MİLLİ ELİŞİLER GİYMİŞ GENÇ KIZLARLA BİR HALK SAİRİNİ BAĞLAMASİLE BİRLİKTE GÖRÜYÖRSUNUZ.

saz çalıyor. der.

Dertli bu sözü duyar. Halk camiden çıkarken tekrar sazını eline alır. Bu şiiri şu şekilde söyler ve çalar:

Aşk ile saduman güreler bizi
Allah'ın bir şaşkın kulu sanırlar.
Her kime söylesem bu doğru sözü
Zincirden boşanmış dedi sanırlar.

Otrup dergâhında her gültüp duran
Kızınçın söylenir vallah her yalan.
Cennetlik mi olur beş vaktin kalan.
Kaba sofuları veli sanırlar.

Dertli bilmez mi İki Hakk'a niyazi
Boynuna borç olan vakti namaza,
Elina yalnız dört telli sazi
Dünya ve ahiret anahtarı sanırlar.

Şimdi bu şiiri de kitabımızdaki aynı şiirle karşılaştırmış. Hükmü kendiniz veriniz. Sonra Sayın Ahmet Talat Onay, Eşref Ağa ile görüşti elbet. Fakat bu görüşme sizi haklı çıkaracak bir madde midir? Sizin namınıza mı görüşmüştü? «Hacı Mehmet o

zamanlar pek gençti!» buyuruyorsunuz. Kusura kalmayınız. masa başında verdiğiniz hükümler sizi her zaman yanıtlanıyor. Hacı Mehmet Dertli bugün 74 yaşındadır. Sayın Ahmet Talat Onay'ın Eşref Ağa ile görüştüğü zamanlar en az 47 yaşında idi. Pek genç de gördü.

Muammanın da Aşık Ömer'in olduğunu söylüyorsunuz. Bu da sizin masa başındaki hükmünüz!.. Kendi hükümlerinizi kendi kendinize hep doğru buluyor. büyük iddialarla ortaya atılıyor, bu meydanların yalnız sahibi oluyorsunuz!.. Başkalarının fikirlerine saygı bile göstermiyorsunuz.

Hatıra olmak üzere âcize armağan ettiğiniz Dertli'nin bir şiiri çok kaba bir keremedenizden, sizin bu alandaki nezaketiniz ve zihniyetinizi göstermekten ileri hiçbir şey ifade edemez. Buna mukabil ben de size hâlâ samimi ve değişmeyen duygularımın ve dostluğumuzun kabulünü rica ediyorum. Ne dersiniz?

Saz Sairleri:

İsmiyok

— IV —

Yazan: Raci DAMACI

Rusyada 1917 ihtilali patlak verince, bütün Kafkasya ve Azerbeycanda bulunan Türk ve müslüman halkı istiklallerini korumak üzere birbirleriyle ittifak ederlerken Batum ve Acaradaki bir takım beyler ve Kinyazlar (1) hristiyan Gürcülerle anlaşarak bu havalı halkını işfalle ittifaktan ayırmıyorlar. Durumun vahametini anlamakta gecikmiyen sair derhal harekete geçerek halkı ikaza çalıyor ve onları birleşmeğe davet ediyor. Halka yazdığı destanında kimlerin hain olduğunu korkmadan açık açık söylüyor. Bakınız ne güzel:

Açın gözünüzü ey vatandaşlar,
İhmal etmiyelim mazik zamandır.
İttifak edelim ey dinkardeşler,
Fırsat elden çıkar işler yamandır.

Bir gokları aldaniyor servete,
Meyil vermişlerdir gayri Müllete,
Bazı âlimler de bu hiyanete,
İştirak ediyor ahur zamandır..

Elele verelim gençler, kocalar,
Ağa, bayraktarlar, beyler, hocalar,
Din düşmana hain olmuştur hınceler,
Para ile satılmayın amandır.

Kars, Ardahan, Oltu ile Kağızman,
Bakü, Gence, Kafkas ile Dağıstan,
İttifak edelim olalım bir can,
İman ettiğimiz birce Kurandır..

Söylediğim söze bir kulak verin,
Hak ile Batılm farkına varın,
Unum islâm ile hasbi hal olun,
Hakkı kazanırız uyun zamandır..

Bir gokları ister ması şaşırtsın,
Vatandaşlarımızdan ayrı düşürsün,
İsmimiz tarihte hain düşülsün,
Sakın aldanmayın sonu yamandır.

Bir fesattır düşürdüler paraya,
Çok kimseler meclup olmuş paraya,
Adı Mehmet bakın şu biçareye,
Fikri çocuk gidişatı yamandır..

Kandırıp Milleti yoldan çıkardı,
Bir kaç dalkavuşu semtine aldı,
İslâm parasına ihtilâl sattı,
Kiyamet yaklaştı bu bir nişandır..

İnamayın o müfsidin sözüne,
İtibar etmeyin bakman yüzüne,
Prensliği aldırmaştı gözüne,

Milli olması da bütün yalandır..

Kaç defalar böyle fitne yarattı,
Aldatıp göğünü yoldan çıkarttı,
Aşağı Acara azkala battı,
Perişan oluruz aynı zamandır..

Zira düğar olmuş bir zulümete,
Sadakat gösterir sanki Millete,
Sahte mühür ile gok hiyanete,
Girdi bu halde de bir hayır vardır.

Sıvazde (2) diyorlar İskender hoca,
İlmi vardır Tarih bilir oldukça,
Bin Manat (3) maası ayda görünce,
Bozdu ekideyi bakın ne haldir.

Vilâyet Müftüsü o yüzü kara,
Mağlup olmuş melun paraya kâra,
Peygamberden yüz çevirdi biçare,
Ne günlere kaldık bu ne zamandır

Surmanidze (4) Hafız Ahmet beyzade
Küffare meyl etmiş bak itikade,
İlmi amelî yok bundan ziyade,
Gizli siyaseti pek aşikârdır..

Kılıç oğlu derler o Mahmut Hoca,
Emsalim yok derdi ilme gelince,
Gürcü parasını ele alınca,

Dedi kazanalım bu bir şikârdır.
Kırmılı oğludur Abdül efendi,
Türkü koyup Gürcüleri beğendi,
Üç beş kuruş parasına güvendi,

Sorsan kendisine Ehli imandır.
Kadıoğlu rezil o melun dınsız,
Millet hainidir zaten vicdansız,
İrz, namustan beri hem de imansız,

Onun istediği böyle zamandır.
Coğunun adını alman kaleme,
Mademki mefumdur cimle âleme,
Din, Vatan hakkında hain olana

Hak icra edecek imanun vardır.
Düşünün ey Millet! Tefekkür kılın,
Din elden gidiyor haberdar olun,
Vatan satılıyor buna inanın,

Doğrudur sözlerim sanman yalandır.
Millet-i saire düşmandır bize,
Kasd etmek isterler imanımıza,
Gürcü lisanıyla hem dilimize,

Hile katmak istiyorlar amandır.
Din kardeşlerine yüz çevirenler,
Müşriklere candan kardeş diyenler,

Kasap Kâzım Ağıdı

Yazan: Mehmet GÖKALP

Anadolu halkının dilinde güzel kelime-lerle bezetilmiş türküler vardır. İçtimai hayatlarında örf ve âdetler mühim bir yer işgal eder. Bir kimseye seslenirken, önce şan şöreti kanuni ifadeyle soyadı söylenir, sonra öz adı. Hasan Saraylı demezler; Saraylı Hasan derler. Ahmet Petekçi demezler; Petekçi Ahmet derler... Türk argosunda bile bu âdet yer etmiştir: Fırıldak Ömer, Çamur Şevket, İnce Musa... gibi tâbirler, yalnız söylenişte değil, şahsiyetin karakterini, hususiyetini hatırlamada kolaylık gösterir(1). Kasap Kâzım da böyle. Kasap olması bir tarafa; ismi, soyadı ile öyle güzel uymuş ki...

Kasap Kâzım genç bir Kayserili. Uzun boylu, gür kaytan bıyıklı, esmer, tuncu andırır yüzü bir delikanlı... Oturduğu mahal, leden, bir tüccarın kızı ona âşık olmuştu. Kız ikide bir Kasap Kâzım'a haber gönderir: Ya beni babamdan istersin, yahut kaçırsın diye... Kasap Kâzım ağır başlı bir delikanlı olduğu için aldırış ettiği yok.

Bir gün düğürcü gönderdi, kızı babasından isedi. Razi oldular ve nişanlı yapıldı.

Aradan bir kaç gün geçmişti. Kâzım'ın arkadaşlarından, Hoyrat Ahmet, onun nişanlılığını duyunca müthiş surette kızdı, ıçerledi. Hoyrat Ahmet daha evvel, Kâzım'ın

**Kuran tebdiline fetva verenler,
Peygamberde uzak mekânı vardır.**

**Batum kibarları ötedenberi,
İslâm âleminden kalmışlar geri,
Din kaygusun çekmez asla hiç biri,
Fikri batıl refikeleri şeytandır.**

**Millet hainleri payidar olmaz,
Mal, devlet kazanır hayrını bulmaz,
Vicedanı kaybolur haysiyet kalmaz,
Tarihlerde buna çok delil vardır.**

**İSMİYOK'um dedim ben bu destanı,
Okuyan fark etsin yolu erkânı,
Hakkın âşıkayın, zulmün düşmanı,
Sadakatım ol halika ayandır...**

Şairin koşmalarını, deyişlerini ve diğer şiirlerini de ikinci bir yazı serisinde sunmaya çalışacağız.

BİTTİ

(1) Kinyaz: Zâdegan. (2) Sivazte: Lâkap. (3) Menat: Füz kuruş. (4) Summanidze: Lâkap.

nişanlısını istemiş, vermemişlerdi.

Hoyrat Ahmet hırsını yenemedi. Bir sabah Kasap Kâzım'ın yolu üzerinde pusu kurdu, beklemeye başladı. Yolu bir kenarı mezarlık, öteki tarafı ağaçlık. Kâzım dükkânına gidiyordu. Sabah güneşi yüzünde sert gölgeler bırakmıştı, ceketinin yeni rüzgârda uçmakta.

Birdenbire mezarlığın kenarından eli kamalı bir adamın üzerine doğru koştuğunu gördü. Gözleri bulut bulut... Kaçmadı. Hoyrat Ahmet'in, gelince vurduğu iki hançer darbesi ile yere yıkıldı.

Dağ gibi delikanlı yerde uzanmış yatıyor... Göğsünden, ağzından boşanıyor kanlar. Kırmızı renkli gölcükler peyda olmuştu. Kaytan gibi bıyıkları kızıl kanlar içinde. Yüzünün tunc rengi, ölü toprak rengini andırıyordu. Genç yaşta, bir alçağın darbesiyle can vermek ne fena şey...

Kâzım henüz ölmemişti ama ya kaybetmişti kan? Akrabaları onu doktora götürdü. Doktor: «Böyle derin hançer yarasına derman olur mu?» diye düşünüyordu. Bir kaç dakika sonra Kâzım, bu yiğit delikanlı ruhunu Allaha teslim etmişti. Arkasından ağlayanlar çoktu, ama en çok ağlayan nişanlısı...

Genç kız acıları dile getirmiş, nişanlısının ağzından bir âğut söylemişti.

İşte Kasap Kâzım'ın âğiti:
Kasaplar kasaplar kank kasaplar
Adem da sevdiğime hançer tut saplar?
İşte geldiğim gelin ahbablar.

Kâzımın arslanım yerde yatıyor
Kaytan bıyıkları kama batıyor.
Mezar arasında barınan olur mu?
Hançer yarasına derman olur mu?
Kamayı vuranda (dün) iman olur mu?

Kâzımın arslanım yerde yatıyor
Kaytan bıyıkları kama batıyor (2).

Genç kız bu âğiti söylerken, gözleri bulut buluttu. Yüreğine işlemiştii gözünün yaşlı

(1) Üzülerek söylemeliyiz ki, (Soyadı Kanunu) muz, hâlâ Türk örf ve âdetlerine mugayir hükümler taşıyor. Evvelâ öz adı, sonra soyadı... Bu aşım Garpehik telâkkimize misâldir.

(2) Kayserili Soylu Bekir'den derlendi.

Serik Bilmeceleri

Yazan: Hüsnü YILDIZ

Burada sizlere bilgi edinilmek üzere birkaç bilmeceyi sunacağım:

1. Altı ayaklı fil
Ortasında dil
Akall isen bül
Ahmak isen sor.

Cözüm: El terazisi.

2. Köprü çaydan geçenken
Gördüm Arap Fatmayı
Ay tarz nereden öğrendin
Sen bu göbekt atmayı.

Cözüm: Köruk

3. Altı manda, yüz keçi
Minarede doladır.

Cözüm: Ayakkabı.

4. Allah yapar yapısın
Demir açar kapısın.

Cözüm: Karpuz

5. Ben giderim o gider.
Arkandan tımtım eder.

Cözüm: Gölge.

6. Dağdan gelir
Taştan gelir
Ağzı köpüklü
Aslan gelir.

Cözüm: Su.

7. Uzun uzun uzalar
Boynuzun buzalar.

Cözüm: Fasulye.

8. Ben giderim o da gider
Arhna para döker.

Cözüm: Bostan.

9. Çit demeden ağaca çıkar
Cözüm: Karınca.

10. Dağda talalar
Suda çipler
Arşın ayaklı
Burma bıyıklı.

Cözüm: I. Balta, II. Ördük, III. Leylek, IV. Tavşan.

11. Üstü mermer nâh mermer
İçinde bir gelin oynar.

Cözüm: Dil.

12. Birsürü çocuğum var başı yastaktan
kalkmaz.

Cözüm: Mertek.

13. Birsürü çocuğum var her gün yıka-

Serik: Şimdiye kadar el dokunulmamış bilmeceleri, masalları, manileri, tekerlemeleri, gelenek ve görenekleriyle bir folklor hazinesidir. Bunlardan bilhassa masalları dik- kati çeker. Kezalik bilmeceleri...

İlk yazımıza konu olan, bilmeceler üzerinde durulmuş. Bilmeceler halkın ince zekasını ve buluşlarını gösterir. Bilmeceler ne kadar çetin, ne kadar ince ise, bulunduğu halk da, okadar ince zekalı, zengin ruhludur. Zati bilmeceler zengin bir ruh, ince bir zekâ ve titiz bir buluşun mahsulü değil midir?

Kış geceleri... O, uzun kış geceleri... Halkın işi yok, gücü yok. Can sıkıntılı. Herkes ne yapayım diye bocalarken o, Hızır gibi yetişiverir. Türlü, türlü her biri ince bir buluşun mahsulü olan bilmeceler ortaya dö-külür. Ortaya atılan bilmeceyi herkesin bil-mesi icabeder. Yalnız çözümlü, birden aklına gelen söyleyemez. Ta ki bilmeceyi söyleyen: «Sen söyle» diyene kadar. Bilmecenin çözül-mesi ayrıca bir zevk, bir heyecandır. Bir de başka köy ve semtlerden gelenlerle yapılır, sa, başka bir âlemdir. Kişioğluna öyle haz verir ki, tadına doyumaz.

Bilmeceler yarışması yapılırken bağış ta istenir. Bununla da kalmıyarak bir de tekerleme söylenir, ki bu bilmeceyi mutlak gö-zeceksiniz demektir. Çözemezseniz birkaç şehir-köy (istenen) vermekle yakayı zor kur-tarabilirsiniz. Yoksa «Kırk gün içinde çatlar ötürsünüz» sözü başınızda ağır bir tokmak-tır. İşte size o, tekerleme:

Kavak kavak yapırağı
Hacı İbrahim toprağı
Ya bunu sen billesin,
Ya da fark gün içinde
Çatlayarak ölesin.

denir. Yahut da:

Gül Hatma yapırağı
Hacı hoca toprağı
Ya bunu sen billesin
Ya on iki köy verilsin.

Görülüyor ki, bağışlar da dikkati çek-mektedir. Bağışlar da maddiyatta yer bulamaz. Tamamen mânevîdir. Bu da ayrıca ince bir buluş, ince bir anlayışı göstermeye yetmez mi?

Kırım Atasözleri

— XII —

Toplayan: Mustafa BERKE

Rabbi dağına göre, karımı vemiş.
Ramazan kısmetli aydır.
«Ramazan, ramazan» dedikleri, yemeği
çokun işi imiş.
Rast gelen sakallıyı, baban belleme.
Rengi kula, sat bir pula.
Rusla dost olsan, baltanı koltuk altında
hazır tut.

Rusun evinde yat, yemeğini yeme.
Yahudinin evinde yatma, yemeğini ye.
Rüya görmekte değil, yorumaktadır.

— S —

Sabır, dibi sarı altın.
Sabır eden, aç kalmaz.
Sabır eden derviş, murada irmiş.
Sabır geç gelir.
Sabır sabırla gelir.
Sabır eden, muradım bulur.
Sağ elin verdiğini, sol elin duymasın.
Sağ olsa, kulağı çınlasın.
Sahibinden evvel, arana girme.
Sakla samanı, bulur zamanı.
Sakal keçide de var.
Sakal yanandan, ateş istemezler.
Sakayun dilini iyisi anlar. (Annesi)
Sakınan göze göp düşer.
Sakin Aprelin (Nisanın) beşinden, ayırır
öküzü eşinden.

San'atın en usulü hırsızlıktır. bilip yap-
mamak igitliktir.

Sanki yedik.
Sarandan boğanla, gömen alır.
Saran günahını da vermeyi istemez.
Sarandan iki, cömertten bir gider.
Sarhoşlukta yazılan ferman, ayak yolda
okunur.

Sarı papuç Mehmed ağa.
Sarı çizme Mehmed ağa.

rım.

14. Sarı öküzün yattığı yerde ot bitmez.

Çözüm: Ateş.

15. Yüksek üstünde tıbbı yumak.

Çözüm: Kedi.

16. Heft dedim, tet dedim
Gilt kapıya yat dedim.

Çözüm: Süpürge.

Say sayabildiğin kadar, el oğlu yıldızlar
satar.

Sebepsiz ecel olmaz.
Selâm getiren, sen sağ ol.
Sel gider kum kalır.
Sen bilirsin on iki, biz de bilirlik, bir iki.
Seni taşla vursalar sen etkmekle vur.
Sen kudagi, ben kudagi, arabanı kırım ay-
dagil.

Sen tilki isen, ben de kuyruğudurum.
Sersem, kendini maktar, budala kızını.
Sesini yarın iştirsiniz.
Sevgi sevdasız olmaz.
Sevmyene süykenme.
Sezikli sekirir.
Sinek haram değil, mide bulandırır.
Sinekten yağ çıkmaz.
Sirkesi kabına sığmıyor.
Sirkesi su kabul etmiyor.

Siz hacı biz yolcu.
Siz gitmek için hazırladığımız yerden, biz
çoktan geri dönmüştürük.

Sığan deliği bin altın.
Sığavula: «Kül yer misin» demişler, o:
«Yağı var mı?» demiş.
Sığırlar göz kırpmasa, buzavlar tarlaya
dalmaz.

Sığırlar su içerken, buzavlar buz yalar.
Sılanmış, yağmurdan korkmaz.
Sofradan toymadan önce kalkmaya bilme-
yen, toymaya da bilmez.

Sofu soğan yemez.
Soğan yemedim ki ağzım sasisın?
Songu pişman, başa düşman.
Sopa ayıya namaz öğretmiş.
Soraya, soraya İstanbul bulmuşlar
Sorup vereceğine, söküp ver.

Söylersen söz, söylemezsen dert.
Söz kümüş, sükünat altındır.
Sözü kuan, belâya çatar.
Söz sözü, söz de yüzü açar.
Söz torbaya girmez.
Sözü doğru söyle, sakal başa kurban.
Söz yerini bulusun da, gine canım, gine
gözüm.

Su baştan bilinir.
Su görmeden papuç çıkarma.
Su görmekle, tayemmum bozulmaz.

ARASTIRMALARI

Su oyukta toplanır.
Su testisi suda kırılır.
Susuz yerin, otu haram.
Suya dayanma, yavura inanma.
Suya dayanma, tecrübesize inanma.
Suya giden, tal karmar.
Suya giden, köpüğe sarılır.
Suyu baştan keserler.
Sünger emdiği suyu, sikan ele kusar.
Süngü çuvala sığmaz.
Sümelemiş bazirgân, eski defterleri akta-
rı.

Sürüden ayrılan koyunu, kurt vurur.
Süte su katmadan, şu işe son verelim.
Sükût sözden hayıdır.
Sütten ağzı pişen, yoğurtu da üfler.

— S —

Şamardan kaçıp, çokmara uğradı.
Şam yolu düm düz.
Şaşıp ördek, kuyruktan dalar.
Şeyh uçmaz, dervişleri uçar.

Bize gelen KITAPLAR

* Edip Ayel: «ŞİİR SANATI - Estetik
ve Teknik». A. Y. Yayınevi. Posta Kutusu 300
İstanbul. 43 Sayfa 80 kuruş.

* Mehmet Önder: «Konya Çeşme ve Şa-
dırvanları». Temin etme adresi: Konya Mü-
zesi Müdürü Mehmet Önder. 16 sayfa. 1 Lira.

* Ferit Develliçoğlu: «Türk Argosu». Ge-
nişletilmiş 3. baskı. Türk Dil Kurumu Yayını,
T.D.K. C. I. 21. Karton kapaklı 216 sf. 250 kş.

* Türkiye Anıtlar Derneği İstanbul Şu-
besi: «Âbidelerimiz. En büyük ve değerli Cami
ve âbidelerimiz hakkında en sahih bilgiler. 408
sayfa. 750 kuruş.

* Ahmet Şevket Elman: «Dr. Reşit Ga-
lip.» Büyük idealistin hayatı, şahsiyeti ve eser-
leri. İstanbul'da İnkılâp, Ankara'da Berkalp
ve Akay Kitabevleriyle Posta K. 1036. Ankara
adresinden temin olunur. 438 sayfa. 750 kuruş.

* F. Kandemir: «İzmir Sulikastinin İç
yüzü». III. baskı. Ekicigil Yayınevi. 128 sayfa.
100 kuruş.

* Gustave Flaubert - Fikret Arnel: «Üç
Hikâye». Hikâyeler. IŞIK Yayınları. 120 say-
fa. 100 kuruş.

Şeytana çaruh geydirir.
Şeytanın var ayttım, imanım var kayttım.
Şeytan yavrusunu yemeden önce, çamur
bılaştırır.
Şeytanı insan, tokmağı.
Şeker gösterip, bor kaptırdılar.
Şekerin suya mı daldı?
Şehitten süal sorulmaz.
Şüpheyi delil dağıtır.

— T —

Tadı tamağında mı kaldı?
Tahkirat ile uslanmıyanın, hakkı dayak-
tır.

Taldan tayağ olamaz, tattan adam.
Tamam, tamam tas tamam, ne tas kaldı
ne hamam.

Tan atmasa, atmayaydı, gün doğsaydı?
Tanış kasap, kemik satar.
Tanrı verse, taşı biter.
Tanrı derse, tentek yener.
Tanrı şaşkına zeval vermesin.
Tasasız baş, bostan korkuluğunda olur.
Taş yerinde ağırdır.
Taşıma su ile, değirmen dönmez.
Tatarın akli sonundan gelir.
Tatarın songı akli, bende olaydı.
Tatlıdan kaçıp acıya uğradı.
Tatlı dil güler yüz.
Tatlı dil, yılanı kobadan çıkarır.
Tatlı işi, kora kazmak.

Tatsız Türk olmaz, başsız bürk olmaz.
Tavşana kaç, taziya kuv.
Tavşanın kaçtığı görüp, serpasından tö-
nüldüm.

Tavuk çağırmanınca, çiv, çiv gelmez.
Tavuk su içerken, Tanrıya bakar.
Taz derdine deva bulursa, başta kendi ba-
şına siler.

Taz taranıp varınca, düğün bitmiş.
Taza - Taz - demezsen, o sana - kuypa -
der.

Tazın da aradığı siyah saç.
Taz üstüne kotur.
Taz Zoreye, Taz Bari.
Tecrübesize inanma, suya dayanma.
Tende gelen, tenesirde gider.
Tentek derisini coyar.

Toreği (direği - ağacı) yaş kesmekle, baş
kesmek birdir.

Terzinin işi ütü, ütü olmadı mı?
Teşlik taş yerde kalmaz.
Tınık akkan sudan kork, yere bakkan yi-

Harbe Giden Sakakuşu

(BİR OCAKBASI MASALI)

Derliyen: Veysel ARSEVEN

(Anlatanın adı ve soyadı: Elif Erdoğan. Nereli olduğu: Kırşehirin, Karahıdır köyünden. Yaşı: 75 (1879 doğumlu). Kimden öğrendiği: Anasından. Ne suretle alındığı: Torunu Arif Erdoğan'ın delâletiyle.)

Bütün kuşlar dünyaya ipdili gelince tü-yü ağ imiş (1). Tanrı meylekeleri toplamış. guşları birbirinden ayırmak için (2), onna-rı süslemiş. Meylekeler aralarında (3) bir-ri hükümdar yapmışlar. O da guşları güzel güzel boyamış. Tavıklar, horuzlar, ördekler, küllük guşları hepsi gözellenmiş. Sonra (4) meyleke boyasını götürürkene, sakakuşu pır-rada uçmuş üne gonmuş. Meylekeye geç kal-dım demiş. Meyleke de, ben seni unuttum, boya galmadı demiş. Öyle diyince, sakakuşu alamış (6). Gözlerinde (7) inci gibi (8) yaş-lar dökmüş. Meyleke de demiş ki, seni ben boyayım da, hepisinde (9) güzel olacağım di-miş. Sona boyamış, allı mullı olmuş. Sona sakakuşu garısını almış bir öze varmış, or-da bir ağacın üstüne gonmuş. Bunun gon-duğunu gören bir bekçi, ben bunu kırala gö-türürsem, o bığanır demiş. Hemen bir tuzak gurup guşu tutmuş. Bunu saraya götürmüş, giral pek bığanmış. Onu odasına goymuş. Bekçi megersem dişi guşu getirmiş. Erkek

gitten kork-

Tıraşı benim başımda mı öğreneceksin?

Tıraşı gözüne düşmüş.

Tırmalanan kır atlar.

Tok evin, aç kedisi.

Tok mu? Teprentme.

Tokunma balaya, kahırsın belaya.

Tokuz koyundan, tukum olmaz.

Toprak babadan kalmak, evi kendin yap-tırılmalısın.

Torgay topla uçar.

Toyg varsan, toyup var.

Toy öfkesiz olmaz.

Tökülgenden, yalap kal.

Töşek olmazsa, minder üstünde yatarım.

Tuvarga boynuz, ağırılık etmez.

Türkler, ata bineni tanır.

(SONE VAR)

saka garısının mapisliğine gizmiş, eline bir kılıç almış, omuzuna bir davul asmış yola çıkmış. Harbim var diye çaarmış. Bunun çaardını (10) duyan gaz (11) — N'oldu diye sormuş. O da sebebini söylüyünce gaz cingân gimi baarmış. Vay namussız giral demiş, bi-zim arkadaşları da hergün kesiyo, içine pi-ring (12) dolduruyo. yiyo. demiş. Bu gaz bütün kömeslere varmış, bunu söylemiş. Gaz-lar bir ordu olmuşlar.

Sakakuşu bir arının yanına varyo, savaş var diyo. Bey arı, sakakuşunun arkasında. ötekilerde onun arkasında mızıkça çalarak gi-diyollar. Gaz ordusunun yanına gelince, on-lar da yürümeye başlıyollar. Birini gomitan seçmişler. Gomitan sandaliye çıkmış, demiş ki: giral sakakuşunun garısını almış, yan-da bize gelir. Bunun üne geçelim. Arılar kılıçlarını ellerine almışlar, hazırız demişler. Ondan sona sakakuşu gene yola çıkmış, bir ganı at görmüş, harbe gidiyom demiş. At ta guşa bakmış, niriye demiş, o da giral garımı aldı diyince, at demiş ki, bu giralı öldürelim, benim de tayımı aldı biniyo. At ta bütün at-lar a haber vermiş, atlar hep toplan-muş. Bunnarın hepsi bir olmuşlar gi-dekene, kediyne köpeye irazgelmişler. Bi-zi de öldürüyo, biz de giderik demişler. Hepsini bir araya birikiyorlar. Kediye kopân başı diyor ki, ey gaz milleti, arılar milleti, beygirler milleti, bugadar talim yiter, haydın ileri. Şehire gelekene göca ordular, sıralan-mışlar. Bir ucu doğuda bir ucu batıda. Arı-ların gürültüleri yer göğü titrediyö. Atlar topquymuş. Gıralın yanına varırkana (13), sakakuşu, hücum diyo. Arıların süngüleri parılamış, köpeklerin dişleri bilenmiş atların ayakları havalanmış, sakakuruşunun garısını gurtarıp, giralı teslim (14) itmişler.

SÖZLÜK

- (1) Ağ imiş: Ak imiş. — (2) Uçun: için. — (3) Aralarında: aralarından. — (4) Sona: sonra. — (5) Üne: önüne. — (6) Alamış: aştırmış. — (7) Gözlerinde: gözlerinden. — (8) Gimi: gibi. — (9) Hepisinde: hepisinden. — (10) Çaardını: çağır-dığını. — (11) Gaz: kaz. — (12) Pirine: pürine. — (13) Varırkana: varınca. — (14) İtmişler: Almışlar.

Dergimizin Yeni Yarıları

1. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
2. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
3. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
4. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
5. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
6. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
7. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
8. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
9. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
10. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
11. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
12. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
13. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
14. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
15. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
16. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
17. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
18. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
19. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları
20. Sayı	* Kırşehir'in İlk Yarıları

Ayrıca, dergimizin bütün eski sayıları da I. ve II. ciltlerimizle birlikte bir şekilde editlenerek 750'er kopyadan satışa çıkarılmıştır. Birinci cilt 1 - 24'ü, ikinci cilt 25 - 48'ci sayılardan mühtesektir olup, 2 ay sonra 49 - 72'ci sayılarımız da aynı şekilde editlenerek satışa çıkarılacaktır. Siparişler, damga ve posta pulu ile de yapılır. Tükendikten almayı istemeyiniz.